Výchova k občanství

Název předmětu	Výchova k občanství
Oblast	Člověk a společnost
Charakteristika předmětu	Výchova k občanství vychází z oblastí Člověk a společnost a Člověk a zdraví a souvisejících průřezových témat RVP ZV pro ZŠ. Vznikl spojením vyučovacích předmětů Výchova k občanství a Výchova ke zdraví. Výuka probíhá ve třídě, v tělocvičně, v učebně PC, na veřejných prostranstvích, v přírodním prostředí. Časová dotace předmětu je znázorněna v tabulce všech předmětů pro každý školní rok formou přílohy k stávajícímu ŠVP. Předmět občanská výchova vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjení vědomí sounáležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí základních hodnot současné demokratické Evropy. Současně informuje o základních projevech globalizace, jejich pozitivních i negativních stránkách. Hlavním cílem občanské výchovy je osvojení si znalostí z vybraných oblastí humanitních a společenských věd a jejich využití v praktickém životě. Při výuce žáci získávají potřebné informace a náhledy o fungování osobnosti člověka, složitosti její struktury, které jsou zapotřebí k řešení náročných životních situacích. Poučí se o struktuře státní moci, fungování státních orgánů a základních právních normách, které jsou zapotřebí pro fungování demokratické společnosti a jejích občanů. Žáci se učí diskutovat o základních problémech politické scény u nás i ve světě a přitom jsou vedeni k respektování principů demokracie, základních lidských práv a svébytnosti svých názorů. V předmětu získávají informace o problematice životního prostředí, ochrany přírody a při jejich řešení jsou vedeni k citlivému přístupu k přírodě. Výuka umožňuje žákům pochopit význam vztahu k vlasti, ke kulturnímu bohatství, k místnímu regionu. Důležitým cílem je vést žáky k vytvoření dovedností spojených s vyhledáváním potřebných informací. Žáci se učí zaujímat aktivní postoj ke všem projevům netolerantnosti a nesnášenlivosti a zároveň si osvojují základní požadavky vzájemné solidarity a pomoci v nouzi a v situacích ohrožení. Vzdělávání se orientuje na preventivní ochranu zdraví, na získávání základních hygienických, stravovacích, pracovních i jiných zdravotně preventivních návyků, orientaci v základních otázkách sexuality. Je zaměřeno rovněž na získání dovednosti odmítat škodlivé návykové látky. Umění předcházet úrazům a upevnění návyků poskytování základní první pomoci patří k důležitým oblastem tohoto předmětu. V rámci předmětu v ročnících 6. a 9. jsou žáci seznamování se světem financí. Získané poznatky přispívají k rozvoji finanční gramotnosti. Do předmětu jsou začleněny prvky etické výchovy, ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, problematika přípravy občanů k obraně státu a dopravní výchovy. Ve výuce se žáci snaží o rozvoj schopnosti pozitivního, kritického a kompetentního zapojení do digitálního prostředí. Rozvojem digitálního občanství se snažíme poukázat na to, že se dnes občan neobejde bez digitálních technologií a že je potřeba naučit se v digitálním prostředí pohybovat. V předmětu jsou realizovány výstupy oblasti Výchovy ke zdraví. Průřezová témata Do obsahu vyučovacího předmětu Výchova k občanství a pro život jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova:

Název předmětu	Výchova k občanství
	Psychohigiena (8.roč.) Multikulturní výchova: Lidské vztahy (6. roč.) Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát (9. roč.) Forma participace občanů v politickém životě (7. roč.) Stát a právo (7. roč) Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků : Kompetence k učení ● vést žáky k ověřování důsledků ● zadat problémy a úkoly, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům žáku Kompetence k řešení problémů ● klást otevřené otázky ● umožnit volný přístup k informacím Kompetence komunikativní ● projevit zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků ● vést žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu, ● vést žáky k argumentaci ● vytvářet příležitostí pro komunikaci mezi žáky Kompetence sociální a personální ● vést žáky, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti ● hodnot žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok Kompetence občanské ● nastavit pravidla slušného chování a vyžadovat jejich dodržování ● vést žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů ● vést k zodpovědnému rozhodování podle dané situace ● vést k chápání základních ekologických souvislostí, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí ● podporovat žáky k rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví Kompetence pracovní ● vést k efektivitě při organizování vlastní práce ● podněcovat k využívání ICT pro hledání informací ● vést k využívání znalostí v běžné praxi ● vyžadovat ovládání základních postupů první pomoci Kompetence digitální ● podporovat utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situaci v digitálním prostředí ● vést žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií ● vést žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě

Výchova k občanství	6. ročník	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	1) rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu 2) objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	volný čas a jeho využití domov rodina funkce a vývoj rodiny v hlubinách dávných časů co nás proslavilo rok v jeho proměnách a slavnostech člověk v rytmu času město Jablunkov, památky Jablunkova poznáváme pomocí QR kódů
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	3) sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	hospodaření rodiny peníze funkce a podoby peněz, formy placení rozpočet rodiny, státu a další typy rozpočtu a jejich odlišnosti význam daní nakládání s penězi
VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	4) vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví 5) vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví 6) usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví 7) uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc 8) projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční i železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc 9) uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí 10) dává do souvislostí složení stravy s způsob stravování s	zdravý způsob života pohybová aktivita vhodný režim osobní hygiena dopravní výchova - na chodníku, chodec a cyklista na chodníku, volný čas a sportovní aktivity související se silničním provozem, přecházení křižovatky, cesta dopravními prostředky, dopravní značky

Výchova k občanství	6. ročník	
DG-3-1-09 rozpozná neetické jednání v digitálním prostředí a vhodně na ně reaguje	rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky 11) rozezná nebezpečí různého charakteru, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 12) rozpozná neetické jednání v digitálním prostředí a vhodně na ně reaguje	bezpečně v online světě - aplikace http://www.bezpecnyinternet.cz/ http://www.seznamsebezpecne.cz/ http://www.e-bezpeci.cz/
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		

Výchova k občanství	7. ročník	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	1) objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používán 2) objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	region, kraj vlastenectví morálka národ národnostní menšiny
VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám		
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	3) rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví,včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady 4) uvede a porovnává nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	majetek formy vlastnictví, hospodaření s majetkem rozpočet, typy rozpočtu volné prostředky, rozpočtový deficit
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu		
VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	5) rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky 6) rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu 7) objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů 8) vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů 9) dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování 10) uvede základní úkoly vlády, prezidenta, Parlamentu ČR v souvislosti s obranou státu	vlast národní symboly právní normy volby demokratický stát státní orgány úloha a postavení ozbrojených sil v bezpečnostním systému ČR stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu povinnosti k obraně státu úkoly Armády ČR při odstraňování živelných pohrom
VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu		
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů		
VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů		
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování		

Výchova k občanství	7. ročník	
VZ - 9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	11) vysvětlí základní povinnosti občana při obraně státu a pojem branná povinnost 12) uvede příklady použití Armády ČR v krizových situacích nevojenského charakteru	
DG-3-1-04 k učení využívá i osobní digitální zařízení, ukládá se další digitální obsah pro další použití	13) vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví 14) rozezná nebezpečí různého charakteru, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 15) uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událost 16) k učení využívá i osobní digitální zařízení, ukládá se další digitální obsah pro další použití 17) v reálné nebo modelové situaci kultivovaně vyjadřuje osobně i digitálně svůj názor, souhlas, podporu nebo nespokojenosti a kritiku ke stavu nebo situaci ve své škole nebo k dění ve svém okolí a obci	krajina a její vliv na zdraví přírodní bohatství zdravý životní styl výbava jízdního kola a cyklisty, bezpečná jízda, cyklista na silnici a křižovatce, prázdniny, krizové situace, dopravní značky aplikace k opakování učiva kahoot, wordwall, volební kalkulačka obecný přístup; vliv digitálních technologií na život žáka – osobní pohled
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		

Výchova k občanství	8. ročník	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	1) objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života 2) posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek 3) popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 4)kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	já a ty poznávám sám sebe osobnost rozvoj osobnosti jak se vidím já a jak mě vidí ostatní moje životní cíle žebříček hodnot

Výchova k občanství	8. ročník	
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru		
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	5) respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě 6) uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc 7) projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce 8) respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví 9) respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli,chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování 10) uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni 11) vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi 12)posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví 13) projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc 14) vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu rodiny,vrstevníků i v nejbližším okolí 15) dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci možností	přátelství, láska, hledání blízkého člověka formy komunikace dospívání dětství, puberta, dospívání náhražky smyslu života - drogy, alkohol atd. zdraví a nemoc první pomoc jak se chovat v krizových situacích formy komunikace komunikace vzájemná pomoc a spolupráce výživa a zdraví sexuální dospívání prevence agresivity záškoláctví mimořádné události chodec, cyklista, dopravní značky
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu rodiny,vrstevníků i v nejbližším okolí VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci možností uplatňuje zdravé stravovací návyky VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli,chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní		

Výchova k občanství	8. ročník	
perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi DG-3-3-03 komunikuje pomoci digitálních technologií i s více uživateli najednou, pro konkrétní komunikační situaci vybírá nejvhodnější technologii DG-4-1-09 při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky, s ohleduplností a respektem k ostatním DG-4-3-03 komunikuje pomocí digitálních technologií i s více uživateli najednou, pro konkrétní komunikační situaci vybírá nejvhodnější technologii	uplatňuje zdravé stravovací návyky 16) rozezná nebezpečí různého charakteru, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 17)usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví 18)komunikuje se svými vrstevníky a samostatně si volí známou digitální technologii 18)při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky, s ohleduplností a respektem k ostatním 19) komunikuje pomocí digitálních technologií i s více uživateli najednou, pro konkrétní komunikační situaci vybírá nejvhodnější technologii 20) zmapuje a zhodnotí, jak digitální technologie ovlivňují různé oblasti života	komunikace elektronická, sociální sítě, prezentace v aplikaci google, powerpoint vliv digitálních technologií na různé oblasti života Společenské stereotypy a předsudky v digitálním prostředí;
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygiena		

Výchova k občanství	9. ročník	
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	1) rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu 2) zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti,jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu 3) uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích 4) rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti 5) přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod 6) zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti,jak může v spolupracovat	smysl života - geneze lidských práv - problémy v oblasti lidských práv - individualismus, rasismus, anarchie, xenofobie deklarace lidských práv - ochrana lidských práv terorizmus práva a povinnosti člověka
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využití VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže		

Výchova k občanství	9. ročník	
tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	7) vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít 8) na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení 9) na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změn, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz 10) rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	peníze principy tržního hospodářství tvorba ceny inflace služby bank hospodaření domácnosti, úspory, investice sociální dávky cena,DPH, nabídka, poptávka pojištění tvorba ceny, inflace
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	11) objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství 12) uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci 13) rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činností a spolupráce při postihování trestných činů 14) rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 15) diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 16) objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů 17) popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování 18) uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky 19) objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, 20) vysvětlí rozdíl mezi stavem nebezpečí, nouzovým	práce vlastnictví protiprávní jednání

Výchova k občanství	9. ročník	
	stavem, stavem ohrožení státu a válečným stavem 21) uvede základní úkoly ozbrojených sil ČR 22) rozliší, co jsou ozbrojené síly a Armáda ČR 23)objasní postavení Armády ČR při zajišťování bezpečnosti státu, vnitřní a vnější bezpečnost státu 24) charakterizuje druhy vojsk Armády ČR	
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů VZ-9-13 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	25) vysvětlí pojem kolektivní obrana, poslání a základní principy a podstatu fungování NATO a bezpečnostní politiku EU	národ stát funkce státu typy států státní zřízení ČR dělba moci ČR zahraniční politika ČR evropská integrace globální problémy světa bezpečnostní politika EU účast Armády v zahraničních misích povinnost k obraně státu kolektivní obrana ozbrojené síly ČR - poslání, struktura, úkoly Armáda ČR - hlavní druhy vojsk
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí DG-4-3-04 využívá digitální technologie ke sdílení dat, informací a obsahu s vybranými lidmi a k týmové práci	26) vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví 27) v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování 28) rozezná nebezpečí různého charakteru, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 29)uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí 30)využívá digitální technologie ke sdílení dat, informací a obsahu s vybranými lidmi a k týmové práci 31)pomocí digitálních nástrojů se podílí na přípravě, realizaci a zhodnocení třídního, školního nebo místního	jedinec a jeho potřeby jedinec a společnost chodec, cyklista, poskytnutí první předlékařské pomoci moje životní cíle žebříček hodnot skupinové prezentace google, powerpoint online bankovnictví postup, jak si sjednat schůzku k vybraným službám obecního úřadu / úřadu městské části; rezervace termínu

Výchova k občanství	9. ročník	
	projektu, který může pomoci potřebným nebo potřebné věci	pro vybranou službu obecního úřadu / úřadu městské části (např. pro vydání občanského průkazu);

Nepřiřazené RVP výstupy
VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - Český jazyk